

APPENDIX 8 SYLWADAU AC ADBORTH Y PRIF LYFRGELLOEDD/ COMMENTS AND FEEDBACK FROM MAIN LIBRARIES

LLYFRGELL ABERMAW/BERMO/BARMOUTH LIBRARY

Adborth a sylwadau - Feedback and comments

A. Os bydd rhaid torri faint mae'r gwasanaeth yn gwario ar y stoc, lle gellid torri? / If the library service has to cut how much it spends on stock, where could they cut?

- Anodd ateb oherwydd bod gan bawb dast gwahanol / Difficult to answer because everyone has different taste.
- Beth bynnag sy'n mynd trwy'r drws leiaf / Whatever goes out of the door least.

Pwysig i gadw / Important to keep

- Y dewis o lyfrau plant / The selection of children's books
- Cadw/dychwelyd llyfrau sy'n hŷn na 5/6 mlwydd oed / Retain / bring back old classics which are older than 5/6 years.
- Mwy o gylchgronau Saesneg a Chymraeg a mwy o lyfrau Cymraeg / More English and Welsh language magazines and more Welsh language Books.

Gall fod yn dderbyniol / Could be acceptable

- Ffuglen oherwydd haws i gael gafael arnynt mewn siopau ail-law / Fiction as it is easier to find them in second hand shops
- Tynnu ychydig oddi ar pob categori / Slice a bit off every category

Awgrym- suggestion

- ✓✓✓✓ Annog pobl gan gynnwys pobl ar eu gwyliau i roi eu llyfrau i'r llyfrgell ar ôl gorffen gyda hwy / Encourage people including holidaymakers to donate their books after they have finished with them.
- Storio deunydd cyfeiriol diweddaraf yn ddigidol / Store up to date reference materials digitally.

B. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? / What would be the effect of spending less on stock?

- Dirywiad yn y gwasanaeth / Service deterioration
- Cwsmeriaid anfodlon / Dissatisfied customers
- ✓✓ Rhaid aros yn hwy am lyfr os wedi'i archebu - hyn yn iawn gen i / Have to wait longer for a book if ordered – ok with this.
- Mwy o lyfrau sy'n hen ffasiwn yn enwedig deunydd technoleg / TG / More out-of-date books especially technology/IT material.
- Angen llai o ofod i ddangos llyfrau – adeilad llai / Less space required to display books – smaller building.

C. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n dderbyniol? / If a day's worth of hours had to cut from this library's opening hours when would be acceptable?

Pwysig i gadw ar agor / Important to keep open

- Dydd Iau sef diwrnod marchnad / Thursdays, market day
- Dydd Gwener a bore Sadwrn oherwydd plant ysgol / Fridays and Saturday mornings because of school children
- Oriau i gyd-fynd ag amseroedd trê'n a bysus o Harlech / Hours to coincide with train and bus times from Harlech
- Diwrnod budd-dal / pensiwn yn y Swyddfa Bost / On benefit/pension day at the Post Office.

Gall fod yn dderbyniol / Could be acceptable

- ✓✓✓✓ Trwy dydd Mawrth oherwydd haws i gofio / Throughout Tuesday because easier to remember.

Awgrym / Suggestion

- ✓✓✓ Beth am gael amser cinio hwy ac agor o 3 – 7 pm er mwyn iddi fod ar agor i bobl/plant sy'n gwneud eu gwaith cartref neu'n astudio / hyfforddi? / What about having a longer lunchbreak and being open from 3-7pm so that it's open for people / children doing their homework or studying / training

Ch. Pa effaith bydd torri oriau yn ei gael yma? / What effect will cutting hours here have?

- Llai o ddefnydd / Less use
- Arbed trydan / Save electricity
- ✓✓ Llai o gyfle i blant fynd ar y cyfrifiadur / Less opportunity for children to go on the computer.
- ✓ Anghyfleus – effeithio ar amserlen wythnosol bobl / Inconvenience – affect people's weekly schedule
- Llai o incwm i staff / Reduction of income for staff
- Llai o gyfle i bobl siarad a lleihau effeithiau unigedd ac ynysrwydd / Less opportunity for people to chat and reduce loneliness and isolation.

D. Beth fydd effaith bod â llai o staff a mwy o beiriannau sganio yma?

– What would be the effect of having fewer staff and more self-scanning machines here?

- Rydym eisiau llyfrgellwyr – pwysig iawn i'r gymuned gael wyneb croesawgar sy'n darparu cyngor ac arbenigedd. Buasem ar goll hebddynt (maent hyd yn oed yn cynnig paned weithiau). / We want librarians – very important for the community by being a friendly face who provide advice and expertise. Would be lost without them (even offer a cup of tea sometimes.)
- Gweld y synnwyr mewn peiriannau sganio ond gall hyn effeithio ar foral y staff – dylid gofyn i'r staff / We see the sense of self-scanning but staff may become demoralised – should ask staff.
- Mae hyn yn teimlo fel dawnio ar ochr dibyn – rhaid cadw o leiaf un aelod staff / This feels like the start of a slippery slope – have to retain at least one member of staff.
- Mae llyfrgellwyr yn gweithio'n galed iawn yn chwilio am lyfrau ac yn mynd allan o'u ffordd / Librarians work their socks off tracking down books and going the extra mile.

Awgrym / Suggestion

- Beth am ail-ddosbarthu staff rhwng y llyfrgelloedd a chael asesiad gwerth am arian gan bod rhai'n cael mwy o staff a rhai'n cael llai e.e. Dolgellau? / How about re-distributing staff between the libraries and undertaking a value for money assessment as some have more staff and some have fewer staff e.e. Dolgellau?
- ✓✓ Beth am sefydlu system o 'split shifts' ar gyfer staff er mwyn i Lyfrgell Dolgellau a Bermo beidio gorfod cau amser cinio? / How about establishing a 'split-shifts' system for staff in order for Dolgellau and Barmouth libraries to avoid closing during lunchtime?

Dd. Awgrymiadau cyffredinol / General suggestions

Technoleg - IT

- Sefydlu system i ddefnyddwyr dalu ffi bychan am docyn tymor i ddefnyddio'r cyfrifiaduron am un ffi enwol unwaith ac am byth / Establish a system of users paying a small fee for a season ticket to use the computers or one off nominal fee.
- Darparu mwy o hyfforddiant i staff rhan-amser allu helpu defnyddwyr gyda TG, cyfrifiaduron / Provide more training for part time staff to be able to help users with IT, computers.
- Beth am bobl sy'n defnyddio'r *wi-fi* ar gyfer eu dyfeisiadau eu hunain – ddylen nhw dalu ffi bychan? / What about people who use the wi-fi for their own devices to pay a small fee?
- Ymgeisio am grantiau i ddatblygu'r system i lawrlwytho llyfrau gan ei bod yn llafurus ar hyn o bryd / Apply for grants to develop the system to download books since it is tortuous at the moment.

Gwell defnydd o'r gofod / Better use of space.

- Beth am wneud defnydd gwell o'r gofod uwchben y nenfwd drwy:
 - osod oriel/balconi ar hyd un ochr a gosod silffoedd llyfrau yna?
 - gosod gwaith celf symudol i hongian yna er mwyn gwneud y lle'n fwy atyniadol? / How about making better use of the loft space by:
 - installing a gallery / balcony along one side and putting up book shelves?
 - installing mobile art work to hang there in order to make the space more attractive?
- Pe bae naws pensaernïol uchelgeisiol a chreadigol yn/wedi cael ei ddefnyddio gellid rhoi cais i fewn am wobrau megis 'y Sterling Prize' sydd yn werth dipyn o bres. / Should an ambitious and creative architectural ambience be used, it would be possible to apply for awards such as the Sterling Prize which is worth quite a lot of money
- ✓✓ Beth am symud gwasanaethau eraill i fewn i'r adeilad i rannu'r gofod e.e. y Ganolfan Hamdden?
 - Mae gan y Ganolfan Groeso a'r Llyfrgell wahanol swyddogaethau: angen lleoli'r Ganolfan Groeso ger yr orsaf drenau. / What about moving other services in to share same space e.g. Leisure Centre? The TIC and library have different functions: the TIC needs to be located near train station.
- Hyrwyddo'r llyfrgell mwy fel pwynt rhwydweithio i fusnesau gan gynnwys llogi ystafelloedd a gwasanaethau busnes e.e. gwasanaeth teipio llythyrau, ffacsio, llungopïo / Promote the library more as a

business networking point including room hire and business services e.g. letter typing service, faxing, photocopying.

- Denu asiantaethau, busnesau hyfforddi a sefydliadau tebyg i rentu gofod y llyfrgell a defnyddio cyfleusterau cynadleda i greu incwm e.e. Dysgu yn y gymuned, hefyd gwneud gwell defnydd o farchnata'r cyfleusterau a'r gwasanaethau hyn. / Attract training agencies, businesses and similar organisations to rent library space and use conference facilities to generate income e.g. WEA community based learning; also better marketing of these facilities and services.
- Ystyried sefydlu defnydd gwahanol ar y dyddiau pan fo'r llyfrgell ar gau i ganiatáu cyfleoedd eraill i gymdeithasu / ymgynnull. / Consider establishing an alternative use on the day/s the library is shut for other opportunities to socialise/have social gatherings.

Codi arian - Fundraising

- Sefydlu Ymddiriedolaeth Lyfrgell i ddenu arian ond parhau i gyflogi staff proffesiynol . / Establish a Library Trust to attract funding but still to employ professional staff.
- Beth am gysylltu â'r Bill Gates Foundation, y Loteri, Kindle, cwmnïau lleol i gael nawdd?
- Beth am focs rhoddion? / What about a donations pot?
- Beth am ffi aelodaeth gydag eithriadau e.e. plant? / What about a membership fee with exemptions e.g. children?
- Beth am gynnal diwrnod casglu arian pob blwyddyn? / What about an annual fundraising open day?
- 'Buaswn yn fodlon talu punt am lyfr yn enwedig os oes rhaid ei archebu' / 'I'd happily pay a pound for a book esp when ordering'.
- Beth am werthu cynnyrch e.e. llyfrnodau / What about selling products e.g. bookmarks.

Cwestiwn / A question?

- Ddylai trethdalwyr fod yn talu am sefydliad / syniad hen ffasiwn?

E. Volunteering what would like to you do?

- Darllen i blant yn Saesneg / Read to children in English.
- Datblygu Ymddiriedolaeth Llyfrgell er mwyn ehangu'r oriau agor / Develop a Library Trust in order to extend opening hours
- Derbyn hyfforddiant ar ddefnyddio'r offer i helpu eraill / Be trained to use equipment to help others.
- 'Sw'n i'n dwad i lanhau ond fyswn i ddim eisiau cymryd lle'r llyfrgellydd / I'd come and clean but I wouldn't come and take the place of a librarian.
- Sw'n i'n mynd i nôl pobl sydd ddim yn byw'n agos / I'd pick people up who don't live nearby.

F. Sylwadau cyffredinol - General remarks

'Mwynheais hwnna – yr ymgynghoriad' / 'I enjoyed that – the consultation.'

'Roedd y ddogfen ymgynghorol yn ddefnyddiol iawn – ni fedrai'r Cyngor fod wedi gwneud mwy.' / 'The consultation document was very useful – the Council couldn't have done more'.

LLYFRGELL BANGOR LIBRARY

Adborth a sylwadau - Feedback and comments

A. Pryderon cyffredinol – General concerns

- Nid yw'r toriadau'n dderbyniol - angen newid y system sydd o fudd i bobl gyfoethog. Cuts aren't acceptable – need to change the system which benefits rich people.
- Mae amddiffyn llyfrgelloedd llai yn bwysig - bydd eu cau yn gallu effeithio hyfywedd cymunedau llai. Defending smaller libraries is very important – closing them could affect the viability of smaller communities.
- Mae llyfrgelloedd yn wasanaeth sylfaenol - fel dŵr - yn hwyluso mynediad at lenyddiaeth a diwylliant. Libraries are a basic service – like water – facilitate access to literature and culture.
- Pam torri rhywbeth sy'n gweithio'n dda (llyfrgelloedd bach)? Why cut something which is working well (smaller libraries)?
- Mae Llyfrgell Bethesda'n gyfleuster sy'n cael ei ddefnyddio llawer ac mae digwyddiadau yno i weld yn boblogaidd. Bethesda Library is a well used facility and events seem to be popular.
- Ystyried lleoli llyfrgell Bethesda mewn ysgol gynradd. Consider locating Bethesda library in a Primary School.
- Mae Bangor yn llyfrgell wych – nid wyf eisiau iddo newid na chynnig llai o wasanaethau. Bangor is a great library – don't want it to change or offer less service.
- Effaith y newidiadau – llai o lyfrgelloedd, felly llai o gopiau o lyfrau, felly gorfod aros yn hirach. Effect of changes – less libraries so probably less copies of books so longer to wait.
- Toriadau staff hefyd ar y gweill? Staff cuts also on the cards?
- Mae pobl, yn enwedig pobl ifanc, angen bod yn fwy ymwybodol o'r amrediad o wasanaethau gwybodaeth sydd ar gael iddynt. Yn aml, nid yw pobl yn ymwybodol o raddau'r adnoddau – mae angen mynd i'r afael a hyn. People, especially young people, need to be made more aware of the host of information services on offer to them. Often, people are not aware of the extent of these resources – this needs to be addressed.
- Peidiwch! [â gwneud mwy o doriadau ariannol i'r gwasanaeth llyfrgelloedd]. Mae llyfrgelloedd yn adnodd pwysig ac yn rhy aml yn 'dargedd hawdd' yn ystod cyfnodau o doriadau. Don't! [make anymore financial cuts to the library service]. Libraries are an important resource and are too often an 'easy target' in times of cuts.
- Rwy'n gweithio ym Mangor felly bydd y llyfrgell yna'n gyraeddadwy i mi ond dwi'n tybio bydd yn effeithio ar fy llyfrgell leol ym Methesda. I work in Bangor so that library would be accessible to me but it would presumably affect my local library in Bethesda.
- Byddai cwtogi oriau neu staff yn cael effaith mawr ar fy mynediad at wasanaethau, benthyciadau llyfrau a gwaith cyfrifiadurol. Reduced hours of opening and staffing would have a major effect on my access to services, book loans and computer work.
- Os fydd Bangor yn cau bydd yn rhaid i mi fynd i Gaernarfon. If Bangor closes I will have to go to Caernarfon.
- Gwario llai ar reoli – ddim yn angenrheidiol ac mae'r iaith yn aneffeithiol [methu darllen yr ysgrifen]. Gwario arian ar wasanaethau nid cadw swyddi mewnol! Spend less on management – not needed and ineffective [couldn't read writing] language. Spend rate payers money on services not keeping internal jobs!
- Os ydych wirioneddol am wrando ar farn y 'cwsmer', dylech ofyn am a gwrando ar farn, nid gofyn cwestiynau sydd wedi'i dylunio er mwyn cael yr atebion yr hoffech eu cael. Mae'r broses hon yn debyg i'r broses ymgynghori ar ail-drefnu ysgolion. Canolbwyntiwch ar y cwsmer – "Ffordd Gwynedd". / If you're seriously going to listen to 'customer' opinion, you should ask for and listen to opinions, not ask questions that have been designed in

order to get the answers you wish. This process is similar to the consultation on reorganising schools.

Concentrate on the customer – “ffordd Gwynedd”

- Mae fy symudedd yn gyfyngedig. My mobility is limited.

Fy mhryder mwyaf ynghylch y newidiadau posibl i lyfrgelloedd Gwynedd yn y dyfodol yw bydd gweledigaeth y Cyngor, ‘Mwy ‘na Llyfrau’, ar draul llai o lyfrau. Dros y blynyddoedd diwethaf mae gostyngiad sylweddol wedi bod yn y nifer o deitlau mewn print ar y silffoedd ac ar gael i fenthyg. Rwy’n ofni bydd y polisi hwn yn cael ei ehangu i’r pwynt ble fydd ‘Mwy ‘na Llyfrau’ yn gweddu’n ddim llyfrau, bydd y benthyg traddodiadol o brint ar bapur yn cael ei derfyn a byddwn yn cael ein gadael gyda gwasanaeth llyfrgell ar-lein.

Fel teulu, rydym yn defnyddio’r gwasanaethau llyfrgell yn wythnosol, ac mae ein mab wedi ffynnu gyda’i ddarllen a’i addysg yn gyffredinol diolch i’r cyfle i fod yn rhan o gymuned y llyfrgell a’r gweithgareddau ardderchog sy’n cael eu cynnal gan y staff. Bydd gostwng yr oriau agor, staffio a gweithgareddau ymgysylltu yn atal nid yn unig fy mab, ond cenedlaethau’r dyfodol rhag cael yr un cyfle i ffynnu.

My greatest concern regarding possible future changes to Gwynedd libraries is that the council’s vision ‘More Than Books’ will be at the expense of fewer books. Over recent years there has been a significant reduction in the number of print titles on the shelves available for borrowing. I fear this policy will be furthered to a point where ‘More Than Books’ will become no books, the traditional print on paper lending library will be discontinued and we will be left with an online virtual library service.

AS a family we use the library services weekly, and our son has flourished with his reading and education in general thanks to the opportunity to be part of the library community and the excellent activities run by the staff. Reducing opening hours, staffing and engagement activities will deny not just him but future generations of the same chance to flourish.

B. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? – what would be the effect of spending less on stock?

- Bydd llyfrau sydd mewn cyflwr gwael yn dderbyniol cyn belled bod y tudalennau i gyd yno/ Books in poorer condition would be acceptable as long as all the pages are there.
- Ni ddylai’r agwedd ddigidol fod yn flaenoriaeth. / Digital aspect shouldn’t be a priority.
- Iawn i gwtogi’r dewis o lyfrau plant a llyfrau y gellir wrando arnynt, ond gwneud hyn heb ddifetha’r profiad. / OK to cut the children’s and audio selection of books but do it without spoiling the experience.
- Hoffwn newid yn y dewis o lyfrau yn y llyfrgell symudol - rwy’n teimlo ei fod yn cadw’r un lyfrau. / I’d like a change in the selection of books on the mobile library – I find it carries the same books.
- Ceisio symud llyfrau o gwmpas y llyfrgelloedd mwy. / Try and move books around the libraries more.
- Llai o deitlau llyfr ar gael i’w benthyg. / Fewer book titles available for borrowing.
- Rwy’n tybio bydd y newidiadau hyn i’r gwasanaeth yn cael effaith llym ar y ‘dewis’ o lyfrau - dylai bod yna archif canolog mawr ble fydd llyfrau yn gallu cael (eu storio neu eu digido) a chael eu gwneud ar gael trwy archebu ar-lein./ I presume [these changes to the service] will have a drastic effect on the ‘choice’ of books’ – there should be a large centralised archive where books could be (stored or digitised) and made available through online ordering.
- Prynu llai o gylchgronau. /Buy fewer magazines.

- Faint o ddadansoddi sydd o ran pa lyfrau sy'n cael eu benthgwyf fwyaf? / How much analysis is there regarding which books are borrowed most?
- Sut mae cyfiawnhau prynu llyfrau "llai poblogaidd" yn lle 'benthgyddau rhynglyfngello'? /How is the buying of "less popular" books justified instead of 'inter library loans'?

C. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n dderbyniol? – If a day's worth of hours had to cut from this library's opening hours when would be acceptable?

- Beth am gau am 6 yn lle 7 pob noswaith? Dyma pryd mae gwasanaethau bysiau yn arafu, a dylai'r amser cau fod yn unol â hyn. Why not close at 6 pm instead of 7 pm each evening? – this is when the bus services drop-off and closing time should coincide with this.
- Ystyried yr amseroedd pan mae'r nifer o bobl yn dod i'r llyfrgell ar ei isaf. Consider the times when there's lowest footfall.
- Efallai cau'n gyfan gwbl am un diwrnod? Perhaps close one day completely?
- Beth am gau yn y prynhawn oherwydd dylai'r bobl hynny sy'n dod yn y boreau allu dod yn y prynhawn hefyd? Why not close in the afternoons since those who come in the mornings should also be able to come in the afternoons?
- Mae'n bwysig i'r llyfrgell fod ar agor y tu allan i oriau gwaith. It's important for the library to be open out of working hours.
- Os mae'r llyfngelloedd i gyd yn cau am yr un hanner diwrnod, bydd yn broblem. If all libraries close on the same half day it will be a problem
- Cwtogi oriau agor, megis trwy'r dydd ar ddydd Mercher ac efallai dydd Sadwrn. Cutting opening times. like all day Wednesday and perhaps Saturday
- Cau un diwrnod yr wythnos - bydd yn gwneud i mi regi ond byddaf yn dysgu i gofio [bod y llyfrgell ar gau]. Close one day a week – it would make me swear but I'd learn to remember [that library was shut].
- Agor hanner awr yn hwyrach Llun-Gwener. Open half an hour later Mon-Fri.
- Plis peidiwch â chwtogi oriau agor y llyfngelloedd. Please don't cut the opening hours of the libraries.

D. Beth fydd effaith bod â llai o staff a mwy o beiriannau sganio yma? – What would be the effect of having fewer staff and more self-scanning machines here?

- Mae'r staff a'r gwasanaeth yn ardderchog yma sy'n bwysig i rhywun sy'n darllen lot – the staff and service here are excellent which is important for someone who reads a lot. ✓
- Mae cael gwasanaeth staff yn bwysig i amrediad oedran y defnyddwyr, gyda nifer ohonynt sydd ddim wedi arfer â dulliau/dyfeisiau electronig. Having the service of staff is important for the full range of the age profile of users some of whom are not used to electronic means/devices.
- Mae cael cyrsiau hyfforddiant cyfrifiaduron yn annog bas-ddata cwsmeriaid y llyfrgell. Having computer training courses encourages the library's own customer base.
- Cyn belled bod y peiriannau'n ddibynadwy byddai hyn yn iawn ond nid wyf eisiau gweld bywoliaeth y llyfrgellwyr yn lleihau. As long as the machines are dependable that would be OK although don't wish to see the livelihood of librarians diminished.
- Byddai'n cymryd amser i bobl arfer â'r peiriannau. Would take time for people to get used to the machines.
- Yn gyfarwydd mewn rhannau eraill o'r DU - gall fod yn rhan o'r ateb. Familiar in other parts of the UK – could be part of the solution.

- Cadw staff gwybodys yn yr adeilad ar hyd yr amser. Keep knowledgeable staff on premises at all times.
- Cwtogi oriau agor a chael pwyntiau hunanwasanaeth - Cyngor Sir Gwlad yr Haf yn esiampl ardderchog. Cut staffing hours and have self service points – Somerset County Council is an excellent example.

Dd. Suggestions – Awgrymiadau

- Gall y wefan i archebu llyfrau fod yn haws i'w defnyddio. /The website for ordering books could be more user-friendly.
- Beth am gael system ble mae neges awtomatig yn dweud wrth ddefnyddwyr pan mae llyfr yn barod i'w gasglu? /What about having a system where an automated message tells users when an ordered book is ready to be picked up?
- Rhesymoli staff prif swyddfa'r llyfrgell ar draws siroedd. /Rationalise library head office staff across the counties.
- Peidio â thalu cyflogau a phensiynau i gynghorwyr - dylent fod yn wirfoddolwyr heb eu tal. /Cease paying councillors salaries and pensions – should be unpaid volunteers.
- Ffi neu gyfraniad (bach) blynyddol am ddefnyddio'r llyfrgell? Mae gwledydd eraill yn gwneud hyn ac mae'n creu rhywfaint o incwm. / (Small) yearly contribution fee for using the library? Other countries do it and it generates some income.
- ✓ Llai o ddigwyddiadau a gweithgareddau [i arbed arian]. Mae digon o hyn yn digwydd mewn ysgolion a sefydliadau eraill. ✓/Fewer events and activities [to save on costs]. There are enough of these in schools and other institutions.
- Efallai cael gwasanaeth symudol yn ymweld â chymunedau unwaith yr wythnos ar amseroedd penodol i helpu pobl sydd methu teithio - cofio'r defnyddwyr ifanc / mewn oed sydd methu teithio. / Perhaps having mobile service visiting communities once a week at specified times to help those who can't travel – remember the young / old users who can't travel
- • ✓ Yn lle colli canghennau cefn gwlad efallai gostwng y dyddiau agor gyda staff ar system rota. Annog cysylltiadau gyda cholegau a'r brifysgol i gynnal gweithgareddau cydweithredol fel interniaethau a gweithgareddau wedi'u cynnal gan grwpiau myfyrwyr - cyd-fuddiol. / ✓/Instead of losing rural branches maybe have reduced open days with staff on a rota system. Encourage links with colleges and university for collaborative activities such as internships and activities run by student groups – mutually beneficial.
- Dwi'n benthycu llyfrau o sir arall – beth yw'r gost am y gwasanaeth hwn? Efallai dylai'r defnyddiwr dalu am hyn er gallai consesiynau fod ar gael i blant, pobl ddi-waith, pobl sy'n derbyn budd-daliadau, a.y.b. / I often borrow books from another county – what's the cost for this service? Perhaps the user should pay for this although there could be concessions for children, benefits claimants, unemployed etc.
- Tanysgrifiad blynyddol – ni fyddaf yn gwrthwynebu talu. £5 fesul person neu £10 fesul teulu. / Annual subscription – I would not object to paying. £5 per person or £10 per family
- Hybiau – pwynt gwybodaeth y Cyngor, Canolfan Groeso, ac ati. / Hubs – council information point, tourist information etc.
- Efallai ail-gyflwyno cryno ddisgiau a gostwng pris rhentu DVD – Mae modd cryno ddisgiau cael eu trin fel llyfrau. Maybe re-introduce CDs (music) and lower the rent price for DVDs – CDs should be treated as books.
- Recriwtio gwirfoddolwyr. Enlist volunteers.
- Cyfuno llyfrgelloedd gydag ysgolion uwchradd / canolfannau cymunedol. / Amalgamation of libraries into secondary schools / community centres
- Y gymuned i drosfeddiannu 3 llyfrgell (Bethesda, Deiniolen a Llanberis). / Community to take over 3 libraries (Bethesda, Deiniolen and Llanberis).

E. General comments – sylwadau cyffredinol

- Cadw cymaint o lyfrgelloedd yn agored ac sy'n bosibl, hyd yn oed os ydynt yn rhan amser yn unig. / Keep as many local libraries open as possible if only part time.
- Nid yw unrhyw beth angen newid i mi! Rwy'n hapus! Mae'r llyfrgell yn iawn fel y mae hi! / Nothing needs to change for me! I am happy as it is! My library is fine as it is!
- Ynghylch gweledigaeth 'Mwy 'na Llyfrau'r Cyngor: MAE ANGEN "GWELEDIGAETH" GWAHANOL ARNOM. / Re the Council's 'More Than Books' vision: WE NEED A DIFFERENT "VISION"
- Cyfrifiaduron yn iawn o ran niferoedd - fel nawr. / Computers are ok in number – as they are now.
- Cyfnodau benthycu hyblyg yn syniad da - fel y dyfeisiwyd gan y benthyciwr? / *Flexible* loan times is a good idea – as devised by the borrower?
- Dylai'r llyfrgell barhau i fod yn rywle distaw i ddefnyddwyr. / A library should remain a quiet place for users.
- Cadw'r gwasanaeth / yr ochr llyfrau fel ag y mae. Keep service / book side as it is.
- Cytuno bod lle i ystyried cau'r llyfrgelloedd bach sy'n agored am lai 'na 15 awr yr wythnos. / Agree there is scope for considering shutting smaller libraries which are open for less than 15 hours a week

TG/Digidol

- Gall lawrlwytho llyfrau o'ch llyfrgell leol fod yn ddefnyddiol pan rydych i ffwrdd am gyfnod ac mae'n effeithlon am fod y llyfr yn cael ei ddileu'n awtomatig pan mae'r cyfnod benthycu yn dod i ben. / Downloading books from your local library can be useful for when you are away for a period of time and is efficient since the book is automatically deleted when loan period comes to an end.
- Dylai mynediad at dechnoleg gwybodaeth i'r bobl hynny sydd heb fynediad cael ei gynnal mewn ardaloedd lleol. / Access to information technology for those without access should be maintained in local areas.
- Dylai llyfrau y gellir wrando arnynt fod ar gael i lawrlwytho fel MP3. Audiobooks should be made available as MP3 downloads.
- 'Porth Gwybodaeth' nid yw costau hyn yn gyfiawnhaol. / 'Information portal' costs of this is unjustified.
- Nid yw darparu gwasanaethau e-ddarllen i fenthycu yn angenrheidiol. / Providing E reading devices for loan is not necessary.
- Mae fy llyfrgell leol yn iawn ar hyn o bryd. Os bydd newidiadau dylai fod yn fwy hyblyg a llai o dechnoleg! / My local library is fine at the moment. If there any changes there should be more flexibility and less technology!
- Nid yw pobl hŷn yn hoffi e-lyfrau – mae'n blino eu golwg. / Older people don't like 'E' books – tiring for their sight.
- Mae perygl y bydd canolbwytio ar dechnolegau digidol yn eithrio llawer o ddefnyddwyr ac yn ynysu'r bobl hynny nad ydynt yn defnyddio'r gwasanaeth. Mae defnydd llyfrgell wir am 'fwy na llyfrau' - mae am gymuned - ni all hyn weithio ar y we! / There is a risk that focusing on digital technologies will exclude many users and isolate those who do use the service. Library use is indeed about 'more than books' – it's about community – this cannot be realised online!
- Cwtogi technoleg ddigidol ddrrud a diangen - mae e-ddarllenwyr yn 'economi ffug'! / Cut down on expensive and pointless digital technology – E readers are a false economy!

LLYFRGELL BLAENAU FFESTINIOG LIBRARY

Adborth a sylwadau / Feedback and comments

F. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n oddefol? – If a day's worth of hours had to be cut from this library's opening hours when would be tolerable?

- ✓✓✓✓✓ Beth am agor am 11 y bore yn lle 10? / Why not open at 11 am instead of 10?
- Beth am dorri oriau dydd Sadwrn tan 1200 neu 1230? / Why not cut Saturday to close at 1200 or 1230?
- Beth am dorri lwmpyn sylweddol o oriau ac agor o 1200 tan 1900? / Why not cut a substantial block of hours and open from 1200 'til 1900?
 - efallai cael amser cinio hirach er mwyn aros ar agor yn hwyrach? / Perhaps close for longer lunchtime in order to open later in the evening?
 - torri diwrnod cyfan? / Cut a full day?
- Byddai'n fanteisiol aros ar agor amser cinio drwy wneud defnydd o wahanol aelodau o staff / It would be good to stay open lunchtime by using different members of staff.
- Byddai'n dda cymharu ystadegau defnydd adegau gwahanol o'r dydd. / It would be an idea to compare usage stats for different times of the days.
- ✓✓✓✓✓ Mae oriau agor ar ôl gwaith/min nos yn bwysig / It's important to open after work and in the evenings.
- ✓✓ Mae'n bwysig i'r oriau alluogi'r gweithgareddau presennol i barhau / It's important for the opening hours to enable the current activities to continue.
- Pwysig ystyried lle bydd y plant yn mynd ar ôl ysgol ac yn ystod y gwyliau / Important to consider where the children will go after school hours and during the holidays.
- Beth am ymestyn oriau agor tu hwnt i'r rhai craidd drwy gymorth gwirfoddolwyr a pheiranau hunan-sganio? / Why not extend the opening hours beyond the core with the help of volunteers and self-scanning machines?

G. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? / What would be the effect of spending less on stock?

- ✓✓✓ Mae'r gwasanaeth archebu'n bwysig ac yn dda iawn / The ordering service is important and very good.
- Cyn belled y medrwyd chi ddarllen y llyfrau dydy'r cyflwr ddim yn bwysig / As long as you can read the books the condition is not important.
- ✓✓✓✓ Gallu aros am hirach am lyfrau newydd / Can wait longer for new books.
- Dwi'n gyndyn i aros am lyfrau newydd / I'm reluctant to wait for new books.
- Mae llyfrau print mawr yn bwysig / Large print books are important.
- Dylid peidio â thorri ar y dewis o lyfrau Cymraeg i blant ac oedolion / Shouldn't cut the selection of adult and children's Welsh language books.
- Beth am gael stoc mawr mewn un lle ac wedyn cael cyfle i archebu fel bo'r galw? / Why not have a large stock in one place and then have the opportunity to order as needed?

H. Beth fydd effaith bod â llai o staff a pheiriannau sganio yma? / What would be the effect of having fewer staff and self-scanning machines here?

- ✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓ Mae'n bwysig gallu siarad hefo staff – mae'r berthynas a'r cyngor yn bwysig – mae cyswllt â staff yn bwysig i'r sawl sy'n byw eu hunain ac sydd eisiau cyswllt â phob eraill / It is important to be able to

Speak with staff – the relationship and the advice are important - contact with staff is important for those who live alone and have lack of human contact.

- ✓✓✓ Staff cynorthwyol a gwybodus iawn – y llyfrgell orau i mi fod ynddi / Very helpful and knowledgeable staff – the best library I've been to.
- Mae'r staff hefyd yn ddefnyddiol i roi cyngor a gwybodaeth e.e. teithio ac amserlenni / Staff also useful as a source of advice and information e.g. travel and timetables.
- Mae'n rhaid medru defnyddio'r peiriannau'n hawdd a bod modd i'r henoed a'r rhai sydd â nam ar eu gwelededd eu defnyddio / The machines need to be easy to use and suitable for use by the elderly and those who are visually impaired.
- Peiriannau'n gallu bod yn drafferthus / Machines can be troublesome.
- Ni ddylid cyfaddawdu ar ddiogelwch staff / Shouldn't compromise on staff security.
- Pwysig cael dau berson wrth y ddesg / Important to have two people at the desk.
- Amau buasai digon o ddefnydd arnynt i wneud digon o arbediad / I doubt whether there'd be sufficient use of the machines to make a saving.
- Oce hefo'r egwyddor dim ond i'r peiriannau ychwanegu at y capasiti yn hytrach na thorri staff / OK with the principle as long as the machines add capacity instead of cutting staff.

D. Suggestions – Awgrymiadau

- Buasai'n dderbyniol talu am lyfr arbenigol / It would be acceptable to pay for a specialist book.
- Beth am archebu un papur newydd Cymraeg yn lle dau a hepgor ambell i gylchgrawn megis 'Y Wawr' gan bod aelodau'n ei dderbyn yn barod? / Why not order one Welsh newspaper instead of two and stop ordering the odd magazine e.g. Y Wawr since members already receive it?
- ✓✓ Beth am dorri ar dop y Cyngor a thaliadau i'r Cynghorwyr yn hytrach na'r gwasanaethau eu hunain? / Why not cut at the top of the Council and Councillor expenses rather than services?
- Beth am godi tâl bychan i gael archebu llyfr yn arbennig o lyfrgell arall neu i gadw'r llyfr am yn hwy? / What about reinstating the nominal fee for ordering books especially from another library or to hang on to a book?
- Beth am gynyddu dirwyon? / Why not increase penalties?
- Beth am wneud gwell defnydd o weddill yr adeilad a chael incwm fel yna? Annog mwy o ddefnydd? / Why not encourage more use of the rest of the building and receive more income that way?
- Mae angen hysbysebu'r gwasanaeth rhyngsirol lle gallwch fenthyl llyfr mewn un sir a'i ddychwelyd i lyfrgell mewn sir arall yn well / Need to better publicise the inter-county service where you can borrow a book and drop it off in another county.
- Mae angen pontio'r bwlch daearyddol rhwng y llyfrgell a gweddill y dref / Need to bridge the geographical gap between the library and the rest of the town.
- Mae angen annog defnydd o'r cyfrifiaduron sydd yn y 'stafell hyfforddi / Need to encourage use of the computers in the training room.
- Beth am dderbyn cyfraniadau hen lyfrau mae darllenwyr wedi gorffen â hwy? Mae angen apelio mwy a pheidio bod mor 'ffysi' am y llyfrau? / Why not accept contributions of old books which readers have finished with? Need to make more appeals and not be fussy about the books.
- Beth am i'r Gwasanaeth ei hunan elwa o werthu hen stoc llyfrau? / What about the Library Service itself receiving funds from selling old book stock?
- Beth am ddarparu gwersi i ddysgu pobl sut i lawrlwytho llyfrau digidol a chael incwm o hyn? / Why not provide lessons for people to learn how to download digital books and have an income from this?

Dd. Sylwadau / Comments

- Ar ôl torri a chau banciau, bydd pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned yn cynyddu / After cutting and closing the banks, the importance of libraries to the communities will increase.
- Mae cost teithio'n uchel a felly bydd effeithiau ar gyllidebau eraill / The cost of travel is high and so there will be knock-on effects on other budgets.

LLYFRGELL CAERNARFON LIBRARY

Adborth a sylwadau / Feedback and comments

I. Pryderon am y ddogfen ymgynghorol / Concerns about the consultation document

- Pa 'senarios'/modelau sydd wedi cael eu hystyried a pham nad ydynt yn rhan o'r ddogfen ymgynghorol? / Which scenarios/models were considered and why aren't they part of the consultation document?
- Pam na gyflwynwyd y data ar daenlen er mwyn gallu cymharu rhwng llyfrgelloedd? / Why wasn't the data presented on a spreadsheet in order to compare across libraries?
- Pam gyflwynwyd data defnydd llyfrgelloedd ar gyfer 11/12 pan fo data defnydd 12/13 ac 13/14 ar gael? / Why was the data on library usage for 11/12 presented when we know that usage data for 12/13 and 13/14 are available?
- Beth yw'r stori y tu ôl i gostau rhedeg Llyfrgell Caernarfon. Ai dim ond elfen y llyfrgellydd, neu a yw'n ymwneud â'r holl adeilad? / What is the story behind the running costs for Caernarfon/HQ library? Is it only the library element or is it the whole building?

J. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? / What would be the effect of spending less on stock?

- Dylai hyn ddim effeithio llawer o ran archebu llyfr – ddim yn meindio / This should not affect ordering books too much – don't mind.
- Mwy o gloriau caled na chloriau meddal / More paperbacks than hardbacks.
- Dylid ystyried lleoli canolfan mwy yn ne'r sir/canolbarth Cymru er mwyn symud stoc o leoliad canolig / Should consider locating a distribution centre more in the south of the county/mid-Wales in order to move stock from one central location.
- Dylai'r gwasanaeth ymchwilio i sefydlu mwy o berthynas gyda Llyfrgell Prifysgol Bangor ynghylch rhannu stoc llyfrau i wneud arbedion / The service should investigate establishing more of a relationship with Bangor University Library regarding sharing book stock in order to make savings.
- Dim yn poeni os yw'r llyfrau wedi gwisgo ychydig / Not worried if the books are slightly tatty.

K. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n dderbyniol? / If a day's worth of hours had to cut from this library's opening hours when would be acceptable?

- Beth am gau am 5 bob dydd? / Why not close at 5 every day?
- Mae cadw bore Sadwrn yn bwysig ar gyfer plant a phobl sy'n gweithio / Staying open on Saturday mornings is important for children and people who work.
- Beth am dorri 2 awr peth cyntaf yn y bore ond aros ar agor fin nos? / Why not cut say two hours first thing in the morning but stay open in the evening?
- Beth am agor 5 niwrnod yr wythnos – o ddydd Mawrth i ddydd Sadwrn? / Why not open 5 days a week – from Tuesday to Saturday?
- Cau un diwrnod cyfan e.e. dydd Mercher / Close one day completely e.g. Wednesday.

L. Beth fydd effaith bod â llai o staff a mwy o beiriannau sganio yma? – What would be the effect of having fewer staff and more self-scanning machines here?

- Ddim yn ei ddefnyddio nac yn debyg o wneud x 2 / Don't use and not likely to use x 2.
- Mae'r peiriant sganio yn ddefnyddiol ac mae werth rhoi un ym mhob llyfrgell, ond mae un yn ddigon yng Nghaernarfon ar hyn o bryd. / The self-scanning machine is useful and worth putting into every library but one is sufficient at Caernarfon at the moment.

Dd. Suggestions / Awgrymiadau

- Hoffi'r drefn o gyfrannu hen lyfrau sydd wedi'u darllen ond sydd mewn cyflwr da – angen annog hwn. / I like the way you can donate old books you have read but are in a good condition – need to encourage this.
- Beth am ddefnyddio cyfleusterau'r ysgolion megis cyfrifiaduron i lenwi bwlch? / Why not use facilities in schools e.e. computers to bridge gaps?
- Dod o hyd i fodelau newydd o ddarparu gwasanaethau llyfrgell drwy weithio hefo gwasanethau llyfrgelloedd eraill ar draws ffiniau. / Explore new models of providing Library Services by working with other services across counties e.g. those in mid-Wales.
- Mentrau cymdeithasol i lenwi bylchau o ran darparu cyfrifiaduron er mwyn hybu cynhwysiant digidol. / Social enterprises to bridge gaps in terms of providing computers in order to promote digital inclusion.

e. Gwirfoddoli, how? / Volunteering, how?

- Annog pobl sydd wedi ymddeol i helpu – bydden nhw'n falch o gael mynd o'r tŷ / Encourage people who have retired to help – they'd be glad to leave their houses.
- Mae'r drefn i weld yn gweithio'n iawn ym Mhenmaenmawr / The system seems to work in Penmaenmawr.
- Rôl bosib i lyfrgellwyr wedi ymddeol / This could be a role for retired librarians.
- Gall fod yn ffordd dda o gynnal oriau / Can be a good way to maintain hours.

LLYFRGELL DOLGELLAU LIBRARY

Adborth a sylwadau – Feedback and comments

M. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n oddefol? –

If a day's worth of hours had to be cut from this library's opening hours when would be tolerable?

- Buasai'n bosib 'aberthu' diwrnod cyfan yn hytrach nag ychydig oriau fan hyn a fan acw. / It would be possible to 'sacrifice' a whole day instead of a few hours here and there.
- ✓ Beth am dorri bore Mercher yn gyfan gwbl? / Why not cut Wednesday morning completely?
- Beth am dorri ychydig oriau min nos drwy gau am 5 yn lle 7 y nos? / Why not cut a few hours each evening and shut at 5 instead of 7pm?
- ✓✓ Beth am dorri ychydig oriau peth cyntaf yn bore e.e. am 10:30 neu 11:00? / Why not cut a few hours in the morning e.g. open at 10:30 or 11:00?
- ✓✓ Pwysig cadw'r llyfrgell ar agor am un gyda'r nos yr wythnos ac ar ddydd Sadwrn i fod yn gyfleus i bobl sy'n gweithio. / Important to keep library open one evening a week and saturday to suit working people.
- Dylid aros ar agor yn ystod amser cinio oherwydd anghyfleustra cerdded o'r llyfrgell i ganol y dref ac yn ôl. / Should stay open during lunchtime because of inconvenience of walking from the library to the town centre and back.
- Dylai'r llyfrgell fod ar agor i siwtio amserau rhydd y Coleg er mwyn i bobl ifanc/myfyrwyr allu ei ddefnyddio. / The library should be open to suit free periods in the College so that young people/students can use it.
- 'Buaswn yn fodlon gydag oriau newydd cyn belled fy mod yn gwybod beth ydyn nhw.' / 'I'd work around new hours as long as I know what they are'.

N. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? – What would be the effect of spending less on stock?

- Efallai byddai'n anoddach i gael gafael ar deitlau newydd. / It may be more difficult to get hold of new titles.
- Ddim yn meindio llyfrau hefo bach o hoel defnydd/blêr. / Don't mind books which have signs of use/a little 'tatty'.
- Gellir prynu llai o'r llyfrau nad oes llawer o alw amdanynt. / Fewer of the books which are less in demand could be bought.
- Ddim yn meindio aros am lyfrau. / Don't mind waiting for books.
- Mae'r gwasanaeth archebu'n bwysig ac efallai gellid gwneud hefo llai o lyfrau ar y silffoedd ond gyda gwasanaeth archebu effeithiol fel sydd ag hyn o bryd. / The ordering service is important and perhaps could do with fewer books on the shelves but keep the efficient ordering service as it is now.
- Buasai torri drwy ganolbwyntio ar lyfrau clawr-meddal yn golygu cyfnodau aros hwy am deitlau newydd a gall hyn effeithio ar y gwasanaeth. / Cutting by focussing on paperback books could lead to longer waiting times for new titles which could affect the service.
- Sylwi bod y llyfrau mewn cyflwr da ac wedi synnu ar y nifer o deitlau newydd. / Notice the books are in a good state and surprised at the number of new titles.
- Dylai'r llyfrgell annog pobl i werthfawrogi ac edrych ar ôl y llyfrau. / Library should encourage people to value and look after the books.

- Gellir gwneud â llai o DVDs a dydw i ddim yn defnyddio'r adran gyfeirio. / Could do with fewer DVDs and I don't use the reference section.

O. Beth fydd effaith bod â llai o staff a pheiriannau sganio yma? – What would be the effect of having fewer staff and self-scanning machines here?

- Mae'n braf cael rhywun call i ofyn cwestiynau iddo – staff yn bwysig. / It's nice to have someone to ask a question to – staff are important.
- Credu bydd pobl yn osgoi defnyddio peiriannau – mae yna bersonoliaethau na fuasai ddim yn awyddus trio. / Think people would avoid using machines – there are some people who would not be keen to try.
- Ni fuaswn yn meddwl defnyddio un – mae siarad gyda llyfrgellwyr dwi'n eu hadnabod ers blyneddau yn rhan annatod o fy ymweliad. / I wouldn't think of using one – speaking with librarians I have known for years is integral to my visit.
- Rwy'n hoffi cyswllt gyda wyneb cyfeillgar – mae pobl yn bwysig oherwydd rwy'n byw ar fy mhên fy hun. / I like to have contact with a friendly face – people are important since I live on my own.
- Ni fuaswn yn poeni am ddefnyddio peiriant ond does dim problem oherwydd ar y cyfan does dim 'ciw' yma ar wahân i pan fo digwyddiad ymlaen. / I wouldn't worry about using a machine but on the whole there isn't a problem here since there are rarely queues apart from when an event is on.
- Mae argymhellion gan lyfrgellwyr yn bwysig – mae'n amhrisiadwy – mae llyfrgellwyr yn adnodd pwysig. / Recommendations from librarians are important – can't put a price on this – librarians are an important resource.

P. Awgrymiadau – Suggestions

- Gall bar coffi yma helpu i godi pres ac annog pobl i aros a defnyddio'r llyfrgell. / A coffee bar here could help raise funds and encourage people to stay and use the library.
- Torri awr y dydd ym mhob llyfrgell – faint o arian fyddai hynny'n ei arbed? / Cut an hour a day per library – how much money would that save?
- Cychwyn toriadau llai yn gyffredinol e.e. argraffu taflenni gefn-wrth-gefn ac ati. / Initiate smaller cuts across the board e.g. printing leaflets back to back etc.
- Buaswn yn hoffi gwybod mwy am y gwasanaeth e-lyfrau. / I would like to know more about the e-books service.

Dd. Gwirfoddoli – Volunteering

- Beth am gael trefn lle mae pobl sydd wedi ymddeol neu hanner ymddeol yn rhoi amser i'r llyfrgell a chael rhywbeth yn ôl e.e. hyfforddiant cyfrifiadurol? / Why not have a system where retired people or those who are semi-retired give their time and they receive something back for free e.g. computer training?
- Beth am gael 'buddy system' lle gall defnyddwyr ddod â chyfaill i fewn i gymdeithasu ac ati? / What about having a 'buddy system' where users bring a friend in to socialise etc.?
- Bosib cael rhywun yn stacio sillfoedd ond mae yna risgiau yn hwn gan ei fod yn hawdd gwneud camgymeriadau. / Could have someone stacking shelves but there are risks since mistakes can be easily done.
- Beth am i wirfoddolwyr redeg y siop goffi/le diodydd – tebyg i ysbytai gan WRVS? / What about volunteers running the coffee/drinks bar – similar to the WRVS in hospitals?
- ✓✓ Beth am gludo pobl i'r llyfrgell – pwysig gan ei fod yn anodd cerdded yno yn y glaw ac ati? / What about giving lifts to people – important since it's difficult to walk there in the rain etc.?

- Trefn wirfoddoli i helpu gyda'r elfen gymdeithasu gan fod cymaint yn ei weld fel gofod cymdeithasu. / Have a volunteer system to help with the social element since so many see this as a space to socialise.
- Buaswn i'n gwirfoddoli yma – rhedeg sesiynau crefft a darllen i blant. / I'd socialise here – run craft and reading sessions for children.

LLYFRGELL PWLLHELI LIBRARY

Adborth a sylwadau – Feedback and comments

Q. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n oddefol? – If a day's worth of hours had to be cut from this library's opening hours when would be tolerable?

- ✓✓ Fel rhywun sydd wedi ymddeol dwi'n hyblyg / As someone who's retired I'm flexible.
- Dylai'r oriau siwtio'r staff – pwysig cadw staff proffesiynol / The hours should suit staff – important to keep staff.
- Beth am gau ar ddydd Gwener am 5 yn hytrach na 7 neu torri'n gyfan gwbl? / Why not close on Fridays at 5 instead of 7 or cut completely?
- Beth am dorri hanner diwrnodau a chadw'r dyddiau hir? / Why not cut half days and keep the long days?
- ✓ Beth am agor am 3 bore ac am 3 p'nawn yr wnos? / Why not open on 3 mornings and for 3 afternoons?
- Efallai cau am 6 yn lle 7 yr hwyr? / Perhaps close at 6 instead of 7pm?
- Mae'r canlynol yn bwysig:
 - ✓✓ dydd Mercher oherwydd y farchnad,
 - boreau Sadwrn oherwydd pobl sy'n gweithio
 - dyddiau Gwener oherwydd y papurau wythnosol.
- The following is important:
 - open on Wednesdays because of the market,
 - Saturday mornings because of working people
 - Fridays due to weekly newspapers.

R. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? – What would be the effect of spending less on stock?

- Mae cadw stoc ar gyfer gweithgarwch plant yn bwysig / Keeping the children's stock for children's activities is important.
- Efallai bydd angen disgwyl am lyfrau arbenigol tan iddynt gael eu cyhoeddi mewn clawr papur? / Perhaps we'll have to wait for specialist books until they are published in paperbacks?
- Mae yna benderfyniadau anodd i'w gwneud – dylai'r pwyslais fod ar lyfrau i'r to ifanc a llyfrau Cymraeg / There are difficult decisions to be made – perhaps the emphasis should be on books for youngsters and Welsh books.
- Buaswn yn hoffi cadw'r casgliad da, eang o lyfrau 'catholig' – mae yma ddewis a gwasanaeth ardderchog / Would like to retain the good broad, 'catholic' selection of books' – there is an excellent choice and service here.
- ✓✓✓✓✓✓ "Dan ni'n fodlon aros am bach yn hirach pan yn archebu llyfr cyn belled ei fod yn troi fyny." / 'We're prepared to wait for a little longer when ordering a book as long as it turns up.'
- Dylid gwella'r dewis a'r drefn lawrlwytho o e-lyfrau - mae'r wefan yn crasio'n rhwydd / The choice and process of downloading e-books should be improved – the website crashes easily.
- ✓✓ Mi fuaswn i'n derbyn llyfrau blêr. / I would put up with tattier books.
- Angen bod yn ymwybodol o argraffiadau cyntaf i ddefnyddwyr newydd. / Need to be aware of first impressions for newcomers.

- Ddim yn gwneud llawer o synnwyr torri stock os yw nifer y defnyddwyr yn mynd i gynyddu oherwydd cau llyfrgelloedd eraill. / Doesn't make much sense to cut stock if the number of users are going to increase due to closures of other libraries.
- Mae teitlau newydd yn bwysig. / The new titles are important.

S. Beth fydd effaith bod â llai o staff a pheiriannau sganio yma? – What would be the effect of having fewer staff and self-scanning machines here?

- ✓✓ Mae cael barn staff yn bwysig. Mae cael gwasanaeth aelod o staff yn bwysig er mwyn elwa o'u profiad. / The opinion of staff is important. Having service from staff and benefiting from their experience is important.
- Mae yma wasanaeth ardderchog – clên ac amyneddgar. / The service here is excellent – kind and patient.
- Os fydd raid i hyn ddigwydd er mwyn cyfaddawdu, yna mae'n iawn – gallaf fyw efo hynny. / If this has to happen as a compromise it's OK – I can live with it.
- Ni fuaswn yn ei ddefnyddio. / I wouldn't use it.
- Byddai hyn yn newid cymeriad y llyfrgell. / This would change the character of the library.
- Gall ryddhau staff i allu trafod problemau yn iawn – teimlo'n llai euog wrth drafod gyda llyfrgellydd. / Could free up staff to discuss issues properly – feel less guilty when discussing with librarian.
- A fyddai yna ddigon o arbediad? / Would there be enough of a saving?
- Gall peiriant fod yn annibynadwy ac yn boen. / Machine could be unreliable and a pain.

T. Awgrymiadau – Suggestions

- Efallai bod lle i gysylltu mwy hefo a defnyddio llyfrgelloedd prifysgolion? / Perhaps there's room to connect with and use University libraries more?
- Pam ddim paratoi bocs o lyfrau ar gyfer pobl sy'n methu mynd o'u cartrefi a gofyn i rywun ei ddanfon iddynt ar eu ffordd i rywle yn hytrach na gwneud siwrne benodol? / Why not prepare box of books for those who are stuck at home and ask someone who's going that way to deliver instead of making a dedicated journey?
- ✓✓ Annog pobl i gyfrannu llyfrau mewn cyflwr da. / Encourage donations of books in good condition.
- Beth am gael tâl aelodaeth blyneddol? / What about having an annual membership fee?
- Dylid codi tâl am archebu llyfrau. / Should charge for ordering books.
- Pam ddim trefnu sesiynau iechyd a lles a denu defnyddwr felly – angen ystafell ar wahân. / Why not organise health and well-being sessions and attract users that way? – need a separate room.
- Dylid parhau i godi am ddefnyddio cyfrifiaduron os ddim yn aelod o'r llyfrgell. / A charge should continue to be made for computer use if a person is not a member.
- Pwysig cadw staff sy'n gallu siarad Cymraeg. / Important to keep staff who can speak Welsh.
- Pam ddim hyrwyddo gwasanaethau eraill e.e. llungopiwr? / Why not promote other services e.g. photocopying?

Dd. Cwestiynau am y ddogfen strategaeth/ymgynghorol – Questions regarding strategy/consultation document

- Beth yw maint y gyllideb a faint sydd angen ei dorri? / What is the size of the budget and how much needs to be cut?
- Faint fydd yn cael ei arbed drwy gau 8 adeilad? / How much will be saved by closing 8 buildings?
- Angen egluro buddion newid. / Need to explain the benefits of changing.
- Efallai y bydd llyfrgelloedd symudol yn cael eu gweld fel ffynonellau hanfodol ond faint o ddefnydd a wneir ohonynt? A ydynt yn hyfyw mewn gwirionedd? / Mobile libraries may be seen as essential but how much are they used? Are they really viable?

- Mae'r ddogfen wedi mynd yn rhy bell gyda'r agwedd ddigidol. / The digital aspect has been overplayed in the document.

e. Sylwadau – Comments

- Dylid cydnabod bod llyfrgelloedd yn cadw pobl yn gynnes a sych yn ystod y gaeaf. / Should recognise that libraries keep people warm and dry during the winter.
- 'Mae'r llyfrgell hon yn rhan o'n bywydau – gallwn fynd a dod fel y mynnwn.' / 'This library is a part of our lives – we can pop in as and when'.
- Ceir awyrgylch hapus yma mewn adeilad canolog hyfryd. / There's a happy atmosphere here in a lovely central building.

LLYFRGELL TYWYN LIBRARY

Adborth a sylwadau - Feedback and comments

U. Os bydd rhaid torri gwerth diwrnod o oriau mae'r llyfrgell ar agor pryd fyddai'n oddefol? / If a day's worth of hours had to be cut from this library's opening hours when would be tolerable?

- ✓✓✓ Pa bynnag doriadau i'r oriau yr ydych yn eu gwneud – bydd yn effeithio rhywun! ✓✓✓ Whichever cuts to hours you make – it'll affect someone!
- Ofn mai hyn yw blaen y gyllell – bydd torri ychydig o oriau yn arwain at fwy o doriadau / Afraid that this is the thin edge off the wedge – cutting a few hours will lead to more cuts.
- ✓ Dylai'r llyfrgell yma bod ar agor am FWY o oriau nid llai, os yw'r llyfrgelloedd rhan amser yn cau / ✓ If the part-time libraries are closing, this library should be open for MORE hours not fewer.
- Mae lleoliad daearyddol Tywyn mewn perthynas â gweddill Gwynedd yn golygu ei fod yn bwysig i gynnal y gwasanaethau hyn / Tywyn's geographical position in relation to the rest of Gwynedd means that it is important to maintain services here.
- Dylid cael rota oriau agor fel bod un ai Llyfrgell Tywyn, Dolgellau, Abermaw neu Fachynlleth ar agor bob diwrnod o'r wythnos / Should have a rota of opening so that either Tywyn, Dolgellau, Barmouth or Machynlleth Libraries are open every day of the week.
- Os byddwch yn torri un awr y diwrnod byddwch yn effeithio ar ychydig o bobl ond byddwch yn achub y gwasanaeth i lawer / If you cut an hour a day you'll affect a few people but save the service for many.
- Pam ddim torri awr yn y boreau?
 - ✓✓ Na, dyma'r adeg fwyaf prysur.
 - Mae'r Swyddfa Bost yn agor am 9am ac mae'r bysiau yn cyrraedd am 9.40am.
 - Mae pobl yn ymweld ar ôl gwneud eu siopa.
 - Os wnewch chi dorri awr yn y bore byddwch yn diogelu gwraidd y gwasanaeth ✓
- Why not shave an hour off the morning?
 - ✓✓ No, it's busiest at this time
 - The Post office opens at 9am and buses arrive at 9.40am
 - People visit after doing their shopping
 - If you cut an hour in the morning you'll preserve the nucleus of the service ✓
- ✓ Pam ddim torri awr yn yr hwyrnos? – Bydd hyn yn rhyddhau ychydig o oriau.

- Dwi'n anghytuno efo hwn.
- ✓✓✓✓✓ Agor yn y nos o leiaf unwaith yr wythnos ac mae dydd Sadwrn yn bwysig.
- ✓✓✓ Bydd cau'n gynnar yn effeithio ar blant ysgol sy'n defnyddio'r cyfleusterau TG ar ôl ysgol
- ✓ Why not cut the late night? – this would free up a couple of hours
 - I disagree with this.
 - ✓✓✓✓✓ Evening opening at least once a week and Saturday is important
 - ✓✓✓ Shutting early would impact on school children using IT facilities after school
- Pam ddim cau am awr ychwanegol yn ystod amser cinio? / Why not close for an extra hour for lunch?
- Efallai bydd hi'n syniad i dorri diwrnod cyfan allan ond mae'n anodd penderfynu pa un.
 - ✓ Torri dydd Iau
 - Efallai'n syniad i gau bore Sadwrn?
- It may be an idea to take out a whole day but it's difficult to say which one
 - ✓ Cut Thursdays
 - May be an idea to close Saturday morning?
- Efallai cau am hanner diwrnod ddwywaith yr wythnos e.e. boreau Llun / Perhaps close 2 half days per week e.g. Monday mornings.
- Gallaf fyw gydag un bore ar gau / Could live with one morning closed.
- Beth am agor o 1pm – 5.30pm pob dydd, gan gynnwys dydd Mercher: byddai hyn yn gyson? / What about opening 1pm – 5.30pm every day including Weds: this would be consistent?
- Ar agor am hanner awr ychwanegol pob Dydd Sadwrn / Open extra half hour on Saturday.
- Mae agor ar benwythnosau yn bwysig gan bod 'na Canolfan Groeso wedi'i lleoli yn yr adeilad.
 - Dylai'r oriau agor gael eu cydlynw gyda'r Ganolfan Hamdden gan ei bod yn gweithredu fel Canolfan Groeso pan mae'r llyfrgell ar gau.
- Opening weekends are important because there's a TIC located in the building
 - Opening hours should be co-ordinated with Leisure Centre since it acts like TIC when library is closed
- Dwi'n defnyddio'r cyfrifiaduron bob wythnos – dibynnu arnyn nhw / I use the computers every week – depend on them.
- Ymwelwyr yn cael gwybodaeth sydd ei hangen arnynt heb orfod dibynnu ar y llyfrgell / Visitors get the information they need without having to depend on the library.
- Angen sortio arwyddion / Need to sort signs.

V. Beth fydd effaith gwario llai ar stoc? /What would be the effect of spending less on stock?

- Byddai hyn yn ofnadwy. Does na ddim digon o stoc beth bynnag gan ei bod yn llyfrgell fechan / This would be terrible. There's not enough stock anyway because it's a small library.
- Efallai na fydd ganddi lyfrau cyfredol – dim ond rhai hen! It may not have current books - just the old ones!
- Awgrymu eich bod yn peidio gwario ar lyfrau papur rhad gan fod pobl yn gallu cael y rhain mewn lle arall yn rhad iawn / Suggest you don't spend on cheap paper books because people can get them elsewhere for a few pounds
- Hapus i aros am lyfrau yn hytrach na chael y rhai diweddaraf unwaith y maent wedi'u cyhoeddi / Happy to wait for books rather than have the latest as soon as they come out
 - X Na – Rwyf eisiau cael y diweddaraf cyn gynted ag y maent wedi'u cyhoeddi/It's good to get books as soon as they appear on the market.

- Beth am ail-ystyried y pwyslais a gwario llai ar nofelau ansawdd gwael / Why not reconsider the emphasis and spend less on poor quality novels.
- Dim ots gen i os mae'r llyfrau'n flêr cyn belled eu bod nhw'n gyflawn – buasai hyn yn bechod / I don't mind tatty books as long as they are complete – this would be a shame.
- ✓✓Bydd llyfrau clawr caled o ansawdd neu rai gyda chloriau da yn para. ✓✓Quality hardback books or those with good covers will last.
- Mae llyfrau cloriau caled yn anodd i rai pobl afael yn y gwely, ond mae llyfrau cloriau papur yn mynd yn ddarnau / Hardbacks are difficult for some people to hold in bed but paperbacks fall to pieces.
- Dylai'r gwasanaeth ystyried prynu llyfrau ail law gan gyflenwyr mawr.
 - Buasai llyfrau ail law o ansawdd da yn iawn.
- The service should consider buying second hand books from large suppliers
 - Good quality second hand books would be fine.
- ✓✓Dylid buddsoddi mwy mewn stoc llyfrau y gellir gwrandio arnynt, sy'n gyfyngedig fan hyn. ✓✓Should invest more in audio book stock which is limited here.
- Having a cross-section of items is important. I don't like 'trashy' novels but there are people who do /Dylid cael rhywbeth at ddant pawb – os ydych yn ffafrio llyfrau poblogaidd buasech yn anwybyddu rhan o'r boblogaeth. Mae cael trawsdoriad o eitemau'n bwysig. Dwi ddim yn licio 'trashy novels' ond mae pobl rhai yn / Should cater for all tastes - if you favour popular material you would be ignoring a part of the population.
- Os yw pob llyfrgell yn gwneud toriadau mae 'na berygl y bydd yn anodd cael mynediad at lyfrau penodol neu ffeithiol / If every library cuts back there's a danger that it would be difficult to access specific or non-fiction books
- Os yw'r stoc yn cael ei chwtogi perygl bydd llai o bobl yn defnyddio'r llyfrgell / If the stock is reduced then there's a risk that fewer people will use the library.
- Mae'n bwysig cadw stoc Cymraeg / It's important to retain Welsh stock.
- Peidiwch â chwtogi'r stoc papurau newydd - mae materion lleol yn bwysig, yn enwedig i bobl heb y rhyngwrdd / Don't cut back on newspapers – local issues important, especially for people with no internet.
- When ordering books, it's important that the books arrive on time / Pan yn archebu llyfrau mae'n bwysig bod y llyfrau'n dod yn brydlon.
- Cadw llyfrau am gyfnod llawer hirach ac felly'n gwario llai / Hang on to books much longer and so spend less.
- Gofyn am gyfraniad gan glybiau darllen sy'n disgwyl nifer fawr o gopiau o lyfrau / Book clubs which expect large numbers of copies of books to make a contribution.

W. Beth fydd effaith bod â llai o staff a pheiriannau sganio yma?/ What would be the effect of having fewer staff and self-scanning machines here?

- ✓✓Bydd y peiriannau hynny'n fwy o gost na llafur, yn enwedig gyda chostau cynnal a chadw. ✓✓Those machines would cost more than labour especially with maintenance costs.
- ✓Bydd yn teimlo fel blaen y gyllell – hollol awtomataidd nesaf! ✓It would feel like the thin edge of the wedge – fully automated next!
- Dim yn credu bod digon o drosiant na chiwiau digon hir i'w gyfiawnhau / Don't believe there's enough of a turnover or long enough queues to justify
- Maent yn gweithio'n dda mewn cymuned fawr – Llyfrgell Caerlŷr er enghraifft – OND nid oes ciwiau yma / They work well in a large community - Leicester library for example, BUT there are no queues here.
- Byddai fel archfarchnadoedd gyda pheiriannau sydd ddim yn gweithio! / It'll be like supermarkets with machines not working!

- Ni fydd pobl o oedran penodol yn gallu defnyddio'r peiriannau hyn
 - Angen bod yn awtomatig iawn – dim botymau nac eiconau.
- People of a certain age won't be able to use these machines
 - Needs to be very automatic – not buttons nor icons
- Wast o amser – dim ond un aelod o staff sydd gan Tywyn eniwe / Waste of time – Tywyn library only has one member of staff anyway.
- Mae'r elfen gymdeithasol yn bwysig, yn enwedig i'r henoed / Social contact is very important, especially for the elderly.
- Perygl o danseilio'r llyfrgellydd sy':
 - yn tynnu plant i fewn
 - yn gyfarwydd gyda chwaeth pawb
 - yn gwneud y llyfrgell yn le hwyliog
 - ag arbenigedd
 - yn ateb cewstiynau.
- Danger of undermining the librarian, who:
 - draws children into the library
 - is familiar with everyone's tastes
 - makes the library an enjoyable place
 - has expertise
 - answers questions/enquiries

ch. Awgrymiadau - Suggestions

- ✓✓✓ Talu ffi am archebu llyfrau newydd.
 - Mae 'na ffi yn barod – 50p
- ✓✓✓ Pay a fee for ordering new books.
 - There's already a charge - 50p
- ✓✓✓✓ Cynllun i roddi hen lyfrau sy'n gyflawn ac sy'n ddeniadol i'r llyfrgell. ✓✓✓✓ Have a scheme to donate old books which are complete and appealing to the library.
- Ni allaf canmol y llyfrgellwyr ddigon – dylent gael eu gwobrwyo am eu gwasanaeth gwerthfawr / Can't speak highly enough about the librarians – they should be rewarded for their valuable service.
- Cael ffurflenni atgoffa am ddychweliadau hwyr. 'Mae rhywun yn aros am y llyfr hwn' / Have reminder slips for late returns – 'someone is waiting for this book'
- ✓✓✓✓✓✓✓ Dylai'r Cyngor gyfathrebu'n well am doriadau yn y nifer o swyddi uchel
 - ✓ Dylid torri ychydig i ffwrdd o gyflogau'r prif weithredwyr a'r cynghorwyr.
- ✓✓✓✓✓✓✓ The Council should communicate better about cuts in the number of top jobs
 - ✓ Should slice a bit off the salaries of top executives and councilors.
- Dylid adfer yr adran cyfeirio ac ehangu'r adrannau bywgraffyddol a ffeithiol / Should reinstate the reference section and extend biographical and non-fiction sections.
- Os byddai ffi enwol yn cael ei godi am defnyddio TG, bydd hyn yn ofnadwy i bobl ar incwm isel - efallai y dylid cynnig consesiynau e.e. i bobl ddi-waith / If there's a nominal charge for IT usage, this would be terrible for people on low income - perhaps have concessions for e.g. unemployed.
- ✓ Dylid cynyddu ffioedd am ddychweliadau hwyr. ✓ Should increase fines for late returns
- ✓ Dechrau codi rhai ffioedd e.e. 50p am 3 llyfr, er enghraifft / ✓ Initiate some fees e.g. 50p for 3 books for example
- Buddsoddi mewn cyfleusterau TG i'r genhedlaeth nesaf / Invest in IT facilities for the next generation.

- Perygl y bydd y gwasanaeth llyfrgelloedd yn mynd yn ddibynnol ar ffioedd enwol / There's a danger that the library service will become dependent on nominal fees.
- Beth am gael tanysgrifiad blyneddol? / What about having an annual subscription?
- Angen 'meddwl allan o'r bocs' megis cael mwy nag un gwasanaeth o dan yr un to / Need to think 'outside the box' such as having more than one service under the same roof
- Beth am gyfuno cyfleusterau – llyfrgell ganolog a llyfrgell i'r ysgol uwchradd? / What about combining facilities – central library and a library for the secondary school?
- Beth am gael cyfrifiaduron ysgol a llyfrgell i gyd mewn un lle? / What about having school and library computers all in one place?
- Beth am gael bocs rhoddi er na fydd staff eisiau delio â'r arian hyn? / What about having a donation box although staff may not like to deal with this money?
- Beth am gael rhodd o'r Cyngor Cymunedol (i'r llyfrgell)? / What about getting a donation from the Community Council to the library.
- Beth am osod rhesel beiciau i annog mwy o ddefnyddwyr? / Why not install a bike rack to encourage more users?
- Gwerthu cryno ddisgiau a chofbinnau i godi arian / Sell CDs and memory sticks to raise money.
- Mae benthyciadau rhynglyfrgellol am ddim yn bwysig ac yn ddefnyddiol / Interlibrary loans for free are important and useful.
- Mae'n bwysig i gadw benthyciadau rhynglyfrgellol ac i gadw dogfennau swyddogol, hyd yn oed ymysg llyfrgelloedd sy'n cael eu rheoli gan y gymuned / It's important to preserve interlibrary loans keep and to keep official documents even amongst community managed libraries.

d. Sylwadau – Comments

- ✓✓ Mae'r dosbarthiadau TG yn ddefnyddiol iawn i, er enghraifft, bensiynwyr. ✓✓ The I.T. classes are very useful for e.g. OAPs.
- ✓ Mae'r llyfrgellydd yn fy helpu i ddewis pa lyfrau Cymraeg i ddarllen i'r her darllen Cymraeg fel rhan o fy nghwrs dysgwyr Cymraeg ym Mhrifysgol Aberystwyth. / ✓ The librarian helps me to choose which Welsh books to read for the Welsh reading challenge as part of my Welsh learners course from Aber University.
- ✓✓✓ Mae pobl hŷn a phobl ddi-waith yn dibynnu ar y llyfrgellydd am gymorth gyda chyfrifiaduron. / ✓✓✓ Older people and those who are unemployed depend on the Librarian for help with computers.
- Mae'n gyffrous pan fydd Lori Ni yn ymweld â'r ysgol – mae pawb yn edrych ymlaen. / It's really exciting when the Lori Ni visits the school – everyone looks forward.
- Mae Tywyn wedi cael llawer o doriadau i wasanaethau'n barod e.e. casglu sbwriel a'r Banc. / Tywyn has already had a lot of cuts to services e.g. refuse collection and the Bank.
- Angen i'r Cyngor ystyried dylanwad y llyfrgell ar y Gymraeg a chydabod bod anghenion De Gwynedd yn hollol wahanol i'r Gogledd. / The Council needs to consider the library's influence on the Welsh language and recognise that the needs of South Gwynedd are different to North Gwynedd.
- Dylai'r strategaeth flaenoriaethu anghenion y llyfrgellwyr. / The strategy should prioritise the needs of librarians.
- Pam ddim cael llenni trwchus i leihau costau gwres? / Why not have thick curtains to save heating bills?
- Peidio codi pris llungopïo. / Don't increase the cost of photocopying.

Y strategaeth newydd a'r ymgynghoriad / The new strategy and the consultation

- Nid yw'n glir o'r ddogfen ymgynghoriad – 25% o beth sydd angen cael ei dorri? / It's not clear from the consultation document 25% of what needs to be cut?
- Methu gwneud cymhariaeth gyffelyb i bob llyfrgell – cymhareb rhwng poblogaeth a defnydd / Can't make a like for like comparison for each library – ratio between population and usage
- Am beth yr ydym yn talu'n treth cyngor? / What are we paying our council tax for?
- Dylai'r ymgynghoriad gynnwys ysgolion – a oes ymgynghoriad wedi bod â'r ysgolion? / This consultation should include schools - have the schools been consulted?
- It's the people that will be affected by these cuts – and this is already happening / Ar y bobl bydd y toriadau hyn yn effeitho – ac y mae hyn eisoes yn digwydd
- What effect will this have on further education – why doesn't this come under the education department? / Beth fydd effaith hyn ar addysg bellach – pam nad yw hyn yn dod o dan adran addysg?
- Helpu osgoi problemau eraill e.e. cadw pobl hŷn allan o gartrefi gofal / Helps avoid other problems e.g. keeping older people out of care homes

dd. Gwirfoddoli – Sut? / Volunteering – How?

- Un gweithiwr proffesiynol gyda chymhorthydd gwirfoddol i helpu gyda'r tasgau sylfaenol. Dim eisiau colli'r gweithwyr proffesiynol sydd gennym yn bresennol / One professional with volunteer assistant to help with basics. Don't want to lose the professionals we have at present
- Buaswn i'n gwirfoddoli – ond nid wyf yn hollol ddwyieithog. Er y byddai hyn yn helpu dysgwyr / I would volunteer – but I'm not fully bilingual. Doing this would help learners though
- Gallai'r gwirfoddolwyr helpu gyda defnyddio cyfrifiaduron a hyfforddi / Volunteers could help with computer usage and training
- Helpu gyda gweithgareddau darllen a dyddiau hwyl ac ati / Help with reading activities and fun days etc.
- Ni ddylid tanseilio staff. Nothing should undermine staff

LLYFRGELL PORTHMADOG LIBRARY

Adborth a sylwadau - Feedback and comments

Y Llyfrgell presennol a'r staff – The current Library and staff

- Does dim byd yn ormod i'r staff / the staff are very helpful
- Dydy'r TG ddim yn cadw fyny gyda datblygiadau / the IT has not been keeping up with the times ✓
- Mae'n dda fod pobl yn llogi ystafelloedd e.e. : Age Concern gyda gweithgaredd crefft / It is good that people can rent rooms e.g. Age Concern with craft activities

Manteision – advantages

- Hwylus o ran parcio a safle bws gerllaw sy'n addas i bobl sy'n teithio fewn o'r pen yna / Convenient for parking with a bus stop nearby; suitable for people travelling from that end.
- Synnwyr cyffredin i symud; gwell parcio a chyfle i gael adeilad mwy / It's common sense to move; better parking and opportunity to have a larger building
- Bosib denu plant a'u rhieni i'r llyfrgell tra mae nhw'n cael gwersi nofio / Could encourage children and their parents during swimming lessons.
- Gall fod yn fanteisiol o rhan y gymuned a'r ymdeimlad o gymdeithas e.e. cyfle am baned a chacen / This could benefit users in terms of developing a sense of society e.g. opportunities for paned and cake.

Gobeithion – Hopes

Y math o le / the type of place

- Hoffi'r weledigaeth o'r llyfrgell yn le bywiog gyda man gwybodaeth ar gyfer y Cyngor; math o siop-un-stop/ Like the vision of a 'vibrant' place, with an information point for the Council; a one-stop-shop.

Mynediad i Ganolfan Glaslyn / Access to Glaslyn Lesisure Centre

- Beth am annog y bws i alw wrth ddrws Canolfan Glaslyn a mynd trwy'r maes parcio? / What about encouraging the bus to call near the leisure centre door and go through car park? ✓
- Mae angen sicrhau bod y mynediad a'r oriau agor yn addas i ddefnyddwyr a'u gofawyr / Need to ensure that access and opening hours are suitable for library users and their carers.

Hygyrchedd - Access

- Angen gwneud y drws y tu fewn i'r adeilad ac i fewn i'r llyfrgell yn awtomatig ac yn llydan ar gyfer cadeiriau olwyn, sgwteri, coetsys a phobl sy'n defnyddio ffyn / Need to make door into library inside the building automatic and wider, suitable for wheelchairs, scooters and buggies and those with walking aids
- Byddai'n dda sicrhau bod y byrddau a'r cownteri ar lefelau amrywiol er mwyn sicrhau gall pobl mewn cadeiriau olwyn a sgwteri eu defnyddio / It would be good to ensure that tables and counters are at varying levels so that people in wheelchairs and scooters can use them. Enabling people in wheelchairs to get near the librarian to enable them to reach more easily.
- Os yw'r Gwasanaeth yn gweithio gyda CIL De Gwynedd ar gyfer pobl gydag anawsterau symud a Hafal ar gyfer pobl gydg afiechyd meddwl gall y cyfleuster fod yn beth cadarnhaol iawn / If the Service works with CIL de Gwynedd for the needs of people with mobility problems and Hafal for those with mental illness then the move could be very positive.

Staff

- Gobeithio y byddwch yn cadw staff gydag arbenigedd a sy'n gallu cadw reolaeth ar blant pan fo'r llyfrgell yn brysur / Hope you can keep staff with the expertise and keep order when library is busy with children.

Technoleg - Technology

- Ydy hi'n bosib cael cardiau sweip er mwyn cael mynediad i'r cyfrifiaduron tu allan i oriau craidd? Buasai hwn yn ymestyn oriau agored ac optimieddio defnydd o'r cyfleusterau / Would it be possible to have swipe cards to ensure access to IT outside core hours. This could extend opening hours and optimise use of facilities? ✓
- Beth am gael cyfarpar i ddefnyddwyr sganio-llyfrau er mwyn rhyddhau'r llyfrgellydd i helpu? / What about having equipment for users to self-scan books to release the librarian to help?
- Buasai blwch llythyrau i bobl ollwng llyfrau wrth basio'n dda – a letter-box suitable for dropping books off when passing would be good.
- Mynediad i ddeunyddiau cyfeiriol digidol / Access to digital reference material:
 - Addysg i ddefnyddwyr ar gyfer adnoddau digidol ar-lein/ User education for online digital resources :
 - Beth sydd am ddigwydd? / What's going to happen?
 - A yw'r Cyngor am dalu am y drwydded a ddelir ar y cyd gan lyfrgelloedd yng Nghymru? / Is the Council going to pay for licence held jointly by libraries in Wales?

Marchnata - marketing

- Angen sicrhau bod digon o arian ar gyfer marchnata / Need to ensure enough money for marketing

Pryderon - Concerns

- Safle newydd yn Glaslyn yn rhy bell o ganol dre ac angen cario llyfrau / The new site at Glaslyn is too far from the town centre, considering the need to carry books
- Mae o hefyd yn rhy bell i gerdded o safle bws Borth y Gest/ Morfa Bychan / It is also too far to walk from Borth y Gest/Morfa Bychan bus stop
- Ddim yn addas ar gyfer pobl heb geir / Access for people without cars? ✓
- Poeni am dalu am barcio yn y safle newydd / Concern about having to pay for parking at the new site
- Will there be suitable levels of qualified staff? / A fydd yno lefelau addas o staff cymwys? ✓

Awgrymiadau am y lleoli – suggestions re location

- Beth am adleoli yn un o'r ysgolion sydd yn well o ran pellter a gall helpu gyda staff cymwys a gwell TG? / why not relocate to one of the schools which is better in terms of distance and could help with qualified staff and better IT?
- Mae'r capel drws nesaf sy'n adeilad mawr ar werth a mae ystafell addas yno ; mae o yng nghanol y dre ac yn gyfleus / The chapel next door is for sale, it is a large building with a suitable room; it is in the town centre and is convenient
- Defnyddio'r adeilad presennol fel ysgol feithrin / Use the current building as a nursery school

Y Gwasanaeth ledled Gwynedd, y Cyngor a'r ymgynghoriad / The Service throughout Gwynedd, the Council and the consultation

Y ddogfen ymgynghorol – the consultation document

- Dydy'r ffordd mae'r wybodaeth yn cael ei gyflwyno yn y ddogfen ymgynghorol ddim yn galluogi cymharu rhwng y llyfrgelloedd. Pe bae'r llyfrgelloedd rhan amser yn cel eu gosod gyda'i gilydd byddai'n haws cymharu / The way info is presented in the consultation document 'more than books' does not enable like for like comparisons. If smaller libraries had been grouped together it would have been easier to compare.
- Dydy'r opsiynau teithio ar drafnidiaeth cyhoeddus ddim yn cael eu ystyried yn y ddogfen / The public transport options aren't taken into consideration in the tables of data in the document.

Y weledigaeth / the vision

- Beth am i lyfrgelloedd ddarparu amgylchedd i annog a helpu gwaith cartref wrth i e-ddysgu fynd yn fwy pwysig? / Could libraries provide an environment to assist with homework as e-learning becomes more important?
- Byddai cynnwys deunydd a chyfarpar hel achau yn denu defnyddwyr / Including material and equipment for family history research would help attract users.
- Dylai gweledigaeth ysbrydoli defnyddwyr a staff a gwneud i lygaid pobl oleuno fyny / A vision should inspire the staff as well as the users and make people's eyes light up!
- Dylai llyfrgellydd ymweld â gwledydd eraill i ddysgu am arfer da a phrofiadau eraill / A librarian should visit other countries to draw on experience and best practice elsewhere.

Y Cyngor / The Council

- Dylid torri cyflogau ar y top ac ailddosbarthu wrth y gwaelod / Salaries should be cut at the top and redistributed at the bottom

Yr ymgynghoriad / the consultation

- Mae hwn yn beth cadarnhaol, diolch / The consultation is a positive thing, thanks.